

Україна як держава, на яку поширюється Європейська політика добросусідства, зможе брати участь майже в усіх структурних компонентах програми «Горизонт-2020»¹, особливо в рамках підпрограми «Міжнародне співробітництво», яка є необхідним елементом програми і стосується вирішення проблем суспільства та проведення перспективних і базових досліджень, а також підтримки конкурентоспроможності європейської промисловості, наприклад, шляхом розвитку світових стандартів і рекомендацій. Крім того, сприяння мобільності науковців і новаторів відіграватиме ключову роль для зміцнення міжнародної співпраці.

У програмі «Горизонт-2020» міжнародне співробітництво здійснюватиметься в таких напрямках:

- індустриалізовані країни з економікою перехідного періоду;
- країни розширеного ЄС і країни-сусіди;
- країни, що розвиваються.

У разі необхідності перевагу надаватимуть співпраці на регіональному та багатосторонньому рівнях. Загальна відкритість залишатиметься характерною рисою нової Рамкової програми, але особливу увагу зосереджуватимуть на цільовій діяльності відповідно до стратегічного підходу. Її пріоритети визначатимуть у співпраці з третіми країнами, враховуючи спільні інтереси, взаємні переваги та заохочення взаємодії. Застосовуватиметься механізм підтримки спільних конкурсів і співфінансування програм разом із третіми країнами або міжнародними організаціями. Оцінюватимуть проекти спільно за критеріями, які має узгодити група незалежних експертів. З метою зміцнення європейської позиції на міжнародній арені проекти повинні сприяти співпраці та синергії між країнами ЄС.

Програма «Горизонт-2020» буде відкрита для країн, які готуються до вступу у ЄС, країн-кандидатів і потенційних кандидатів, а також для деяких інших країн, які відповідають таким критеріям:

- високий науковий, технологічний та інноваційний потенціал (STI);
- досвід участі в науково-інноваційних програмах ЄС;
- тісні економічні та географічні зв'язки з ЄС;
- членство у Європейській асоціації вільної торгівлі (ЄАВТ) і належність до цільових країн Європейської політики добросусідства.

З огляду на різні рівні розвитку країн і регіонів ЄС важливу роль відіграватимуть **синергія і взаємодоповнюваність** діяльності у сфері досліджень та інновацій, яку здійснюватимуть за підтримки програми «Горизонт-2020» та фондів Політики зближення ЄС (структурних фондів).

«Горизонт-2020» орієнтуватиметься на високі результати у сфері науки

¹ Закінчення. Початок див. Шляхи розвитку української науки. – 2013. – № 2. – С. 5–10.

та інновацій незалежно від географії. Дослідна та інноваційна діяльність, що здійснюватиметься за підтримки структурних фондів, буде зосереджена на зміцненні потенціалу, адже кошти виділятимуть певним регіонам, які мають право на участь у Політиці зближення ЄС. І програма «Горизонт-2020», і Політика зближення ЄС відповідатимуть загальним цілям Стратегії «Європа-2020». Отже, Політика зближення ЄС стане «сходінками до високих результатів» у сфері науки та інновацій і водночас підтримуватиме розвиток Європейського дослідницького простору.

Етапи підготовки програми «Горизонт-2020» до початку її впровадження 1 січня 2014 р.:

- з 30.11.2011 р.: переговори Європейського парламенту та Європейської ради щодо пропозицій Європейської комісії;
- поточний період: переговори Європейського парламенту та Європейської ради стосовно бюджету ЄС на 2014–2020 рр. (у т. ч. і загального бюджету програми);
- середина 2012 р.: останні конкурси проектів Сьомої рамкової програми для забезпечення безперервної реалізації проектів до моменту впровадження програми;
- до кінця 2013 р.: ухвалення Європейським парламентом та Європейською радою законодавчих актів стосовно програми;
- 01.01.2014 р.: початок впровадження програми, проведення перших конкурсів.

«Горизонт-2020» стане новою віхою в історії європейського співробітництва в науково-інноваційній сфері у складний період змін світової географії знань та інновацій. Сподіваємося, що для вітчизняної науки нова Рамкова програма буде успішнішою, ніж попередні, адже із Шостої рамкової програми участь українських дослідників у спільних європейських проектах стає дедалі продуктивнішою. Так, якщо у FP6 (2002–2006 рр.) вони були залучені у 89 успішних проектів та одержали від Європейської комісії 6,8 млн євро, то, за попередніми даними, за неповних шість років участі у FP7 ці показники значно покращилися: фінансову підтримку отримали понад 150 проектів із загальним фінансуванням 16,4 млн євро. Крім того, у результаті таких конкурсів, як ERA–WIDE, збільшилася до семи кількість проектів, у яких українські інститути стали координаторами міжнародних консорціумів. Тому нова Рамкова програма пропонує Україні унікальні можливості, які дадуть їй змогу зміцнити зв'язки з науковцями і новаторами в ЄС та асоційованих країнах заради зміцнення спільних конкурентних переваг *(Назустріч новій Рамковій програмі європейського науково-технічного співробітництва «Горизонт-2020» / Л. І. Чернишев, І. І. Білан, М. Я. Гороховатська [та ін.] // Вісник НАН України. – 2012. – № 11. – С. 50–52).*